

DOMOVNÍ ZVONEK ROZDĚLIL ČAS. Ukončil období nekonečně jednotvárných procházek po Riegrových sadech, dny točící se kolem pohodlného ušatého křesla a většinou nudných televizních programů. Bůhví už po kolikáté jsem se prokousával knihovnou a tak trochu litoval, že má skleróza je ještě vcelku mírná a že si všechny romány příliš dobře pamatuju na to, abych z jejich opakovaného čtení měl stejný požitek, jako když jsem je otevíral poprvé.

„Nuda,“ napsal Alexandre Dumas v knížce mých klukovských let, „to byla vskutku nejhorší nemoc Ludvíka XIII., který často vzal jednoho ze svých dvořanů za rameno, přitáhl jej k oknu a pravil k němu: „Pane vy a vy, pojdte a nuďme se spolu.“

Dřív jsem francouzského krále nechápal, ale časy se mění. Nutno ovšem podotknout, že Ludvík XIII. nebyl v důchodu.

Nade dveřmi vinohradského bytu zařinčel zvonek.

Před takovými deseti patnácti lety bych vyskočil z křesla jako srnec a se značnou zvědavostí se šel podívat, kdo se to ke mně dobývá. Teď už ne. Penzista nemá proč spěchat. Pane jo, když si vzpomenu, že kdysi jsem se na tuhle situaci těšil. Když

mi bylo tak třicet, možná čtyřicet. Že odpadne každodenní vstávání, handrkování o pár dní dovolené, služby, spory s nadřízenými, zkažené víkendy... Ale když to doopravdy přišlo, bylo najednou tolik volného času, že by se tím člověk zalkl.

Třetí zvonění mě přece jen dopravilo do předsínky, zámeček klapl a v rozevřených dveřích se jako přelud zjevila hezká, přibližně devatenáctiletá dívka.

„Dobrý den,“ řekl jsem opatrně.

„Ahoj,“ pravila vesele, stoupla si na špičky a dala mi pusku na tvář. Vždycky jsem si o sobě myslel, že se celkem dovedu vyrovnat s nečekanými životními situacemi, ale tohle mě vyvedlo z míry.

„Promiňte, slečno,“ začal jsem, „ale já vás, jaksi, neznám.“

„Ale strejdo,“ spustila chlácholivým tónem, jímž se obyčejně hovoří s lidmi zasaženými stařeckou demencí. „Já jsem přece Tereza. Z Hradce.“

Začínalo se to vyjasňovat. Nikdy jsem na své nepočtené příbuzenstvo příliš netrpěl, v posledních letech jsme se vzájemně vídali nejvýš tak na pohřbech, ale na Terezku jsem si pamatoval docela dobře. Drobounká, vždycky trochu zakřiknutá holčička se zadumáním tesknými očima. Jenže teď už moc zakřiknutě nevypadala.

„No máš přece radost, ne?“ zajímala se a šoupla do předsínky plátěný cestovní kufr. Podobným otázkám se u soudu říká sugestivní. Řekl jsem, že mám, a náramnou. Z přirozené slušnosti jsem se zajímal o to, jak se daří mamince.

„Výborně,“ pravila nedbale, „ona ale neví, že jsem tady, chápeš?“

„Nechápu,“ přiznal jsem.

„Totiž, já měla původně bydlet u Věry, víš? Ovšem ona si tam nastěhovala frajera a já byla přebytečná. Mohla bych se sice vrátit domů, ale ta brigáda je ohromně fajn, navíc je to moc dobrý skrz tu školu. Zkoušela jsem nějaký podnájem, jenže to spíš najde člověk na Václaváku záhon protěží než volnej pokoj pro osamělou slečnu...“

Upozornil jsem, že jako relativně starý člověk už nemám příliš velkou schopnost orientovat se ve vyprávění naprosto zmateném a že by mohla začít povídat po pořádku. Pro orientaci jsem navrhl kostru starověké tragédie. Expozice, kolize, krize, peripetie a nakonec katastrofa. To jsem ovšem ještě žertoval.

O hodinu později jsem se v útulném prostředí vlastního staromládeneckého pokoje musel podívat skutečnosti tváří v tvář. To bylo totiž tak. Má neteř jménem Tereza složila talentové zkoušky na Vysoké škole uměleckoprůmyslové a byla přijata k řádnému studiu. Šlo zřejmě veliký úspěch, poměr odmítnutých uchazečů proti přijatým se mi zdál téměř neuvěřitelný. Mezi příbuzenstvem v Hradci Králové vyvolala ta zpráva nadšení, na jehož základě bylo Tereze povoleno strávit blížící se prázdniny v hlavním městě. Zvlášť když škola doporučovala budoucím posluchačům brigádu v oboru – a neteř si opatřila místo průvodkyně po sbírkách Národní galerie. Potud běželo tedy všechno jako na drátku, až na to, že studentské koleje přes léto nefungují a přítelkyně Věra hanebně zklamala. Krize a peripetie.

„Tak jsem si myslela, jestli bych těch pár dní nemohla bydlet u tebe, já bych vůbec nepřekážela.“

Kalendář na stěně oznamoval, že je úterý, sedmadvacátého června.

„A kdy ty nešťastné koleje zase otevrou?“ zajímal jsem se.

„Totiž abys tomu rozuměl, ony fungujou. Ale jako ubytovny pro zahraniční studenty a tak. My se můžeme nastěhovat nejdřív desátýho září.“

Peripetie a katastrofa. Měl jsem tisíc chutí odmítnout, ale nebylo to dobře možné. Byla příliš rozhodnutá zůstat v Praze a příbuzenské pouto nedovolovalo, abych ji s klidným svědomím nechal jít shánět nocleh do vináren nevalné pověsti.

„Tak dobrá,“ ozval jsem se chabě, „ale co tomu řeknou sousedi?“

Rozzářila se. „Že sis konečně našel ženskou. Však už je načase. Jak je to dlouho, co umřela teta? Deset let?“

Jedenáct let a sedm měsíců. Pro devatenáctiletou holku je taková doba věčnost, ale mně to připadá, jako by se to všechno stalo včera. Zasněžená ulice, automobil obrácený na střechu, pach benzínu vytékajícího z proražené nádrže. Marie nejezdila špatně, jenže jedno jediné přehlédnutí dopravní značky oblepené sněhem ji stálo život. Kuš! Teď snad zase o něčem jiném.

„Jak si to prosím představuješ? Myslím technicky.“

Rozhlédla se po místnosti kritickým pohledem bytového architekta, pozotvírala několikero dveří, vzadu za kuchyní objevila nepoužívanou komůrku ne větší než dvakrát dva metry.

„No, ty bys zůstal ve svém pokoji,“ navrhla a já ocenil její velkorysost, „a já si šoupnu matraci do toho pokojíku pro služku, nebo co to je. Tak se aspoň nebudeme rušit.“

Na tu poslední větičku jsem v následujícím týdnu myslel mnohokrát. Já nerušil – já ne! Když jsem, kdysi před lety, obdivoval miniaturizaci v elektronice, netušil jsem, že jedním z výsledků revolučního vývoje bude výkonný magnetofon, který se snadninko vejde do dámského cestovního kufru.

*... je to paráda, lehnout si na záda
a číst knížku...*

Prosím, já se nehádám, ale proč chlapík, který světu sděluje tuhle geniální informaci, tak příšerně řve? A proč to mám denně poslouchat padesátkrát?

*... jedou auta do kopečka
jako brouci na kolečkách!*

Bože, co se to děje s českou písní? Dobrá, tahle slečna možná chyběla ve škole, když se pobírala teorie rýmů. Jenže rozhodně ne samotná. Texty současných diskoskladeb v národě Wolкера, Holana, Nezvala či Seiferta připomínají řádění opic na hrobech ušlechtilých Aztéků.

*Já chci žít nonstop!
Já chci žít nonstop!
Já chci žít nonstop!*

A tak dál. Čtyři slovíčka nekonečně opakovaná až do úplného otupení ohlušeného publika. Dost! Nejsem povolán kritizovat produkci popmusic, chci jen naznačit, že z útulného bytu

na Vinohradech mě nevyhnala ani tak neteř Tereza, ze které se nakonec vyklubala dívka celkem příjemná, a navíc znamenitá kuchařka, ale její magič – jak láskyplně říkala přístroji na rušení domovního klidu.

Navíc, mám-li být upřímný, jsem se do městečka, kde jsem prožil tolik hezkých let, už dávno chystal. Na náměstí brzy pokvetou lípy, pod kterými jsme s Marií chodívali. Když se nechá v noci otevřené okno, vítr voní pryskyřicí z nedalekého lesa. A bývalo mi tam dobře, opravdu tak dobře, že jsem podlehl dětinské iluzi, že se všechno musí vrátit, jakmile na nádraží vystoupím z vlaku.

Telefonicky jsem si v hotelu U Žlutého psa objednal pokoj a upozornil vzdáleného recepčního, že se tam nejspíš zdržím dost dlouho.

„Kampak?“ ptala se Tereza udiveně, když si všimla, že balím.

„Na dovolenou,“ vysvětlil jsem. „A i když uznávám, že jsi plnoletá, rád bych tenhle byt, až se vrátím, našel v přibližně takovém stavu, v jakém je teď.“

„Kdy se vrátíš?“

„To přesně nevím. Ale každopádně si sem čas od času zajedu pro důchod.“

Přijala to klidně.

„Kdyby tě někdo sháněl, kde budeš?“

„Matoušov. Hotel U Žlutého psa.“

Chvilku mlčela a pomáhala mi věci skládat do kufru. Teprve když jsem byl ve dveřích, neodpustila si otázku:

„A co tam budeš dělat?“

Trochu mě zaskočila, protože o tom jsem neměl ani tušení.

„Budu žít nonstop,“ prohlásil jsem hrdě a opustil byt.

* * *

Vlak drncal po výhybkách, za okny vagonu se střídala jednotlivá nádraží. Pozoroval jsem vlídně zvlněnou zelenou krajinu a měl pocit kluka, kterému začínají prázdniny.

„Jízdenky, prosím.“

I ten průvodčí byl usměvavý a voněl létem. Nebo se mi to alespoň tak zdálo.

Jak jsme se blížili k Matoušovu, zněly názvy vesnic a zastávek čím dál tím důvěrněji. Újezd, Lhota, Kromětice...

Železniční most rachotící nad řekou, bílá vodní pěna pod staříčským jezem.

Matoušov.

Pelargonie za okny nádražní budovy, asfaltová cestička mezi předměstskými vilkami. Nic se tu nezměnilo – pokud si ovšem člověk nevšímal nových věžovitých staveb ze skla a betonu nebo neznámých tváří lidí tam, kde se kdysi s každým druhým zdravil. Jenže já chtěl vidět město tak, jak jsem je znával, a docela se mi to dařilo.

Odbíjení radničních hodin mě chytlo za srdce stejně jako obehnaná deska s nádherně chraplavým hlasem Louise Armstronga. *YELLOW DOG BLUES*.